

άγαλμα

άγαλμα, το, ουσ. [*αρχ. ἄγαλμα <ἀγάλλομαι (= χαίρομαι, ευχαριστιέμαι)*], το άγαλμα. **1.** πάρα πολύ όμορφος άντρας ή γυναίκα και με πολύ καλλίγραμμο κορμί: «χαιρόσουν να τη βλέπεις, γιατί φάνταζε σαν άγαλμα». Αναφορά στα αρχαία ελληνικά αγάλματα. **2.** στον πλ. **τα αγάλματα**, παιδικό παιχνίδι που παιζόταν στην ύπαιθρο: «τα παιδιά της γειτονιάς έπαιζαν στην αλάνα τα αγάλματα». Στο παιχνίδι αυτό, ένα από τα παιδιά που ξεχωριζόταν με κλήρο, κυνηγούσε τα άλλα παιδιά, που, αν δεν προλάβαιναν να μείνουν εντελώς ακίνητα (όπως τα αγάλματα), όταν τα πλησίαζε για να τα πιάσει, έβγαιναν απ' το παιχνίδι. Υποκορ. **αγαλματάκι, το** (βλ. λ.).

- *γίνομαι άγαλμα* (*ενν. από το κρύο*), δεν μπορώ να κουνηθώ από το υπερβολικό κρύο, παγώνω: «κοίτα να 'ρθεις στην ώρα σου, γιατί δε θα γίνω πάλι άγαλμα να σε περιμένω μέσ' στο κρύο». Από παρομοίωση του παγωμένου ατόμου που βρίσκεται λόγω ψύχους σε πλήρη ακινησία με το άγαλμα. Συνών. *γίνομαι αρχαίος / γίνομαι κασάτο / γίνομαι παγοκολόνα / γίνομαι παγωτό*.

- *θα σε κάνω άγαλμα*, υπόσχεση που δίνουμε σε κάποιον, αν μας βοηθήσει ή μας εξυπηρετήσει τη στιγμή που έχουμε ανάγκη, και έχει την έννοια πως θα του είμαστε αιώνια υπόχρεοι: «αν με βοηθήσεις να ξεπεράσω αυτή τη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκομαι, θα σε κάνω άγαλμα». Από το ότι η ανέγερση αγάλματος είναι αιώνια ένδειξη τιμής και υποχρέωσης στο πρόσωπο που παριστάνεται.

- *κάθεται σαν άγαλμα*, βλ. φρ. *στέκεται σαν άγαλμα*.

- *μένω άγαλμα*, **α.** μένω ακίνητος, εμβρόντητος, άναυδος από έκπληξη, φόβο ή τρόμο: «κι ενώ πίστευα πως τους είχα ξεφύγει, στην πρώτηγωνιά τους είδα φάτσα κάρτα μπροστά μου κι έμεινα άγαλμα». **β.** μένω ακίνητος, εμβρόντητος, άναυδος από κάτι αναπάντεχο, ευχάριστο ή δυσάρεστο: «κι εκεί που δεν το περίμενα, μου 'δωσε τα δανεικά που του ζήτησα κι έμεινα άγαλμα || ξαφνικά έβγαλε το μαχαίρι κι έμεινα άγαλμα». **γ.** (για τερματοφύλακες) δεν προλαβαίνω να κάνω την παραμικρή κίνηση, για να αποκρούσω την μπάλα, που κατευθύνεται προς τα δίχτυα της εστίας μου: «του 'ριξε τέτοια βολίδα, που έμεινε άγαλμα». Από την ακινησία του αγάλματος· βλ. και φρ. *μένω μάρμαρο*, λ. *μάρμαρο*.

- *στέκεται σαν άγαλμα*, μένει ακίνητος και αμίλητος, δεν αντιδρά, δε συμμετέχει σε μια εκδήλωση: «κάθε φορά που βλέπει κάτι στραβό, επεμβαίνει, γιατί δεν μπορεί να στέκεται σαν άγαλμα».

- *τον αφήνω άγαλμα*, **α.** τον αφήνω εμβρόντητο, άναυδο από την έκπληξη ή τον τρόμο που του προξενώ: «μόλις του 'δειξα πόσα λεφτά κουβαλούσα μέσα στην τσάντα μου, τον άφησα άγαλμα || μόλις έβγαλα το μαχαίρι, τον άφησα άγαλμα». **β.** τον αφήνω εμβρόντητο, άναυδο από αναπάντεχη ευχάριστη ή δυσάρεστη γι' αυτόν ενέργεια ή κίνησή μου: «μόλις του 'δωσα τα δανεικά που μου ζήτησε, τον άφησα άγαλμα || μόλις έβγαλα φουλ του άσου, τους άφησα άγαλμα». **γ.** (για τερματοφύλακες) εξαπολύω τόσο δυνατό σουτ κατά της εστίας του, που δεν του αφήνω περιθώρια να αντιδράσει: «έπιασα τέτοια σουτάρια έξω απ' τη μεγάλη περιοχή, που τον άφησα άγαλμα και η μπάλα κατέληξε στα δίχτυα»· βλ. και φρ. *τον αφήνω μάρμαρο*, λ. [μάρμαρο](#).